PROJEKT PO KREATIVNI POTI DO ZNANJA 2017–2020: STANJE IN POTENCIALI RABE VODNIH VIROV NA OBMOČJU OBČINE VITANJE S POUČENJEM NA PITNI VODI – H₂O_VITANJE

Vitanjsko Pohorje je zaradi nepropustnih kamnin lokalno in regionalno pomembno povirno območje. Kljub izdatnosti vodnih virov in rabi vitanjske pitne vode v širši celjski regiji je v občini Vitanje na javno vodovodno omrežje priključenih le 270 gospodinjstev od skupaj 700. Dosedanji poskusi celovite obravnave problematike vodovodne oskrbe v občini niso bili uspešni, največji problem pri upravljanju vodnih virov in načrtovanju njihove bodoče rabe pa so predvsem zelo pomanjkljive evidence. Zato so se za pripravo metodološkega pristopa, ki bi omogočil izdelavo kakovostnih strokovnih podlag za potrebe prostorskega načrtovanja in trajnostnega upravljanja z vodnimi viri, v okviru projekta *Po kreativni poti do znanja Stanje in potenciali rabe vodnih virov na območju občine Vitanje s poučanjem na pitni vodi (H₂O_Vitanje)* povezali gospodarska družba Atelje Piano (Atelje krajinske arhitekture, Saša Piano s.p.), Občina Vitanje ter študenti in njihovi mentorji s treh fakultet: študenti geografije z Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, krajinske arhitekture Oddelka za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani ter Visoke šole za varstvo okolja iz Velenja. Projektno skupino je vodil Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

V času trajanja projekta (od 1. aprila 2018 do 31. avgusta 2018) so študenti oblikovali popisni list ter izvedli kartiranje in popis vodnih virov na treh pilotnih območjih v občini Vitanje, preverjali kakovost uradnih podatkov o vodnih virih (vodna dovoljenja in koncesije), uredili obstoječe podatke o vodnih virih, s pomočjo osnovne šole izvedli anketo o rabi vode in vodnih virov v občini Vitanje, predlagali krajinsko-arhitekturno ureditev izbranih vodnjakov v naselju Vitanje, spoznali delovanje in pristope vseh treh v projekt vključenih fakultet (strok) ter izvedli uvodno delavnico, delavnico z lokalnimi deležniki in končno predstavitev projekta na Občini Vitanje.

Rezultat projekta je inovativni model za zbiranje podatkov o vodnih virih, to je oblikovanje evidenc, potrebnih za učinkovito načrtovanje rabe in varovanje vodnih virov, predvsem virov pitne vode v občini Vitanje, ki pa je prenosljiv v druga sorodna problemska območja z vidika geografskih značilnosti vodnih virov in načinov njihove rabe. Model vključuje zbiranje obstoječih podatkov o vodnih virih iz različnih javnih baz podatkov in oceni njihove kakovosti, terenski popis vodnih virov (popisni list, pristop) ter anketo za proučitev problematike vodne oskrbe in odnosa prebivalcev do vodnih virov. Na osnovi izkušenj iz popisa vodnih virov, rezultatov ankete in delavnice z relevantnimi deležniki so bile opredeljene usmeritve za trajnostni prostorski razvoj na področju vodnih virov v občini Vitanje ter evidentirani potenciali za prihodnji razvoj na področju trajnostne rabe vodnih virov. Predlagane so bile krajinsko-arhitekturne rešitve za oblikovanje izbranih vodnjakov v naselju Vitanje z namenom promocije trajnostne rabe vodnih virov,

njihovega večplastnega varovanja (kot javnega dobra, kot kulturne in tehnične dediščine) in tudi spodbujanja druženja lokalnega prebivalstva.

Gospodarska družba je s projektom pridobila inovativen in na primeru občine Vitanje preizkušen metodološki pristop za obravnavo vodnih virov na območjih z neurejenimi evidencami in veliko odvisnostjo prebivalcev od individualnih sistemov vodne oskrbe, ki ga bo lahko uporabila kot poslovni model za pripravo strokovnih podlag na področju prostorskih aktov na lokalni in regionalni ravni ter na področju spodbujanja trajnostnega prostorskega razvoja s poudarkom na varovanju vodnih virov. Glede na pričakovane podnebne spremembe, ki bodo pomembno vplivale na razpoložljive vodne vire, in vedno večje zavedanje o pomenu kakovostne pitne vode so se s projektnimi izkušnjami pomembneje izboljšale možnosti gospodarske družbe (referenca, metodološki pristop) za pridobitev novih poslov. Občina Vitanje je s projektom pridobila pomembne informacije o stanju na področju vodnih virov in njihove rabe, s poudarkom na pitni vodi na svojem območju, kar bo vplivalo na nadaljnje korake na področju trajnostnega razvoja občine.

Rezultati projekta so tudi vzpostavljeno sodelovanje med vsemi v projekt vključenimi deležniki, prenos znanj in izkušenj delovne mentorice v pedagoški proces (predmet Metode in tehnike v regionalnem planiranju, ki se izvaja na drugostopenjskem študijskem programu Geografija) ter ozaveščanje prebivalcev občine Vitanje o potrebi po trajnostnem ravnanju z vodnimi viri.

Simon Kušar

Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Univerza v Ljubljani

VISOKA ŠOLA
za varstvo okolja

atelje krajinske arhitekture

saša piano sp